

Jak si vybrat distribuci

GNU/Linux však není jeden konkrétní operační systém. Je to de facto označení pro řadu relativně nezávislých projektů, jejichž sestavením konkrétní operační systém teprve vznikne. Operačním systémům založeným na GNU/Linuxu se říká *distribuce*, a existuje jich mnoho (podobně jako existuje mnoho modelů aut či příchutí zmrzliny). Některé jsou určené pro běžné uživatele, jiné pro pokročilé uživatele, některé jsou univerzální, jiné mají velmi specifické použití, atd.

Výběr distribuce bývá pro začátečníka kritický, jelikož špatná volba jej může odradit od celého GNU/Linuxu, přitom volba distribuce není vzhledem k tomu, kolik distribucí existuje, jednoduchá. Rozdíly mezi distribucemi mohou být propastné - rozhodně to není tatáž situace jako výběr edice majoritního systému, kde u každé získáte de facto stejný systém se stejným ovládáním.

Distribuce pro běžné a pokročilé uživatele

Odlíšnosti distribucí spočívají v mnohém. Asi to nejdůležitější kritérium pro začátečníka je, na jakého uživatele je distribuce cílená - na běžného či pokročilého uživatele? Distribuce pro běžné uživatele by vám měly pomáhat, měly by být jednoduché na ovládání a pochopení, a měly by vás maximálně odstítnit od „vnitřnosti“ GNU/Linuxu (tedy od příkazové řádky a jejích nástrojů). [Níže](#) naleznete výběr tří nejpoblárnějších distribucí pro běžné uživatele.

Distribuce pro pokročilé uživatele předpokládají vaši znalost GNU/Linuxu nebo trpělivost a ochotu studovat dokumentaci a učit se novým věcem. Na oplátku vám dají k dispozici možnost si svůj systém maximálně přizpůsobit svým požadavkům. Tyto distribuce nelze začínajícím uživatelům příliš doporučit, i když je pravdou, že pro lidi s dostatkem volného času mohou být dobrou cestou, jak poznat GNU/Linux zevnitř a získat velmi přesný obraz toho, jak tento systém funguje. [Níže](#) naleznete výběr nejpoblárnějších distribucí pro pokročilé uživatele.

Uživatelská podpora

Dalším z kritérií pro výběr, zejména u běžných uživatelů, bude otázka podpory, aneb možností, kam (a hlavně v jakém jazyce) se mohou obrátit s problémem. U všech zde uvedených distribucí určených pro běžné uživatele jsou k dispozici diskusní fóra v českém jazyce, kde vám dobrovolníci poradí s vašimi problémy. Můžete také zkusit diskusní fóra zaměřená na GNU/Linux obecně, třeba na webech [ABC Linuxu](#) nebo [Root.cz](#).

S tím také souvisí otázka dokumentace. Opět, distribuce pro běžné uživatele jako Ubuntu nebo Mandriva mají k dispozici dokumentaci v češtině (kromě dokumentace na webu jsou k dispozici knihy, které lze zakoupit v knihkupectví). U distribucí pro pokročilé uživatele bývá typická dostupnost dokumentace spíše v anglickém jazyce.

Komunitní a komerční podpora

V rámci linuxových distribucí existuje většinou komunitní podpora, která spočívá v dostupnosti

nějakého hromadného komunikačního prostředku, jako například diskusního fóra či e-mailové konference, kam chodí množství uživatelů dobrovolníků, kteří vám mohou poradit. Za to se samozřejmě neplatí, je jasné, že současně s tím nemáte na odpověď žádný nárok.

Chcete-li podporu, která má povinnost reagovat, a to v přiměřeném čase, můžete využít placené podpory. Tu mohou poskytovat různé subjekty, nikoliv pouze tvůrci distribuce. O možnosti placené podpory se informujte na webu vámi zvolené distribuce.

Hardwarová kompatibilita

O podpoře hardwaru a hardwarové kompatibilitě v GNU/Linuxu lze říci následující:

- GNU/Linux poběží téměř na jakémkoliv počítači, který máte k dispozici
- většina ovladačů hardwaru je obsažena v Linuxovém jádře
- HW nároky se odvíjejí od nároků aplikací
- některý hardware v GNU/Linuxu nefunguje (nebo je složité ho zprovoznit)
- kompatibilitu s hardwarem zajišťuje jádro, tudíž podpora je napříč distribucemi velmi podobná

Jak už bylo řečeno, GNU/Linux poběží velmi pravděpodobně na jakémkoliv počítači, který můžete mít k dispozici. Většina ovladačů hardwaru pro GNU/Linux je obsažena přímo v Linuxovém jádře, čímž se GNU/Linux liší od majoritního systému, kde je nutné ovladače hledat na webu výrobce či na přiložených CD a instalovat je ručně. Tato práce v GNU/Linuxu odpadá, až na několik výjimek, které tvoří zejména:

- ovladače grafických karet podporující 3D akceleraci u karet od firem nVidia a ATI/AMD
 - karty od Intelu mají ovladače obsažené v jádře, až na Intel GMA 500 (Poulsbo), který vyžaduje proprietární ovladač
- firmware či neoficiální ovladače pro některé bezdrátové karty
- firmware pro televizní karty
- firmware pro některé tiskárny nebo scannery

Některé distribuce zaměřené na běžné uživatele mohou tyto ovladače (nebo alespoň některé z nich) již obsahovat, nebo vám mohou po instalaci nabídnout jejich stažení. U jiných distribucí (platí spíše pro distribuce pro pokročilé uživatele) může být nutné dané ovladače nainstalovat ručně (návod jistě najdete na webu či wiki distribuce).

Co se týká náročnosti GNU/Linuxu na hardware, tak ta se odvíjí primárně od softwaru, který budete na GNU/Linuxu provozovat. Mezi tyto komponenty patří mj. i grafická prostředí, které není v GNU/Linuxu jednotné, ale kde existuje poměrně široký výběr. Pro komplexní a nejpoužívanější grafická prostředí jako Gnome či KDE budete potřebovat počítač s procesorem o taktu alespoň 1GHz a s alespoň 512MB RAM (ideálně však alespoň 1GB). Pro jiná grafická prostředí a méně náročné aplikace může stačit méně. Pro úplně konkrétní čísla se podívejte na webové stránky vámi zvolené distribuce. Některé distribuce jsou zaměřeny na méně výkonné počítače, jako např. varianta distribuce Ubuntu s názvem Xubuntu, která obsahuje odlehčené prostředí Xfce a má o něco nižší nároky. Máte-li tedy méně výkonný počítač, můžete se podívat po takových distribucích (nebo si svou distribuci adekvátně upravit, resp. kromě výběru méně náročného grafického prostředí používat méně náročný software).

Jak už bylo probráno dříve, GNU/Linux nemá tak velký tržní podíl, aby byli výrobci hardwaru dostatečně motivováni pro zajištění podpory pro jejich výrobky i v tomto operačním systému. Pokud výrobce zajistí pro vývojáře Linuxu alespoň přístup k dokumentaci hardwaru, vytvoří ovladač přímo

vyvojáři Linuxu. Ale pokud výrobce hardwaru neposkytne ani dokumentaci a ani nevytvoří ovladač, nemají vyvojáři Linuxu šanci podporu pro daný hardware zajistit. To znamená, že některý hardware vám v GNU/Linuxu nebude fungovat (v případě existence experimentální, neoficiální podpory sice může být zprovoznění možné, ale postup bývá obvykle složitý). V takovém případě nelze než doporučit apelovat na výrobce nebo zvolit jiné zařízení (popřípadě si majoritní systém na počítači ponechat, a GNU/Linux nainstalovat „vedle“ něj).

Jelikož kompatibilitu s hardwarem zajišťuje samotné jádro, tedy Linux, je podpora hardwaru u různých distribucí velmi podobná. Obecně platí, že novější jádro (a tedy i novější distribuce) podporuje více hardwaru než starší, takže pokud vámi zvolená distribuce nebude podporovat nějaký váš hardware, můžete vyzkoušet jinou distribuci, která má k dispozici novější vydání. Nezapomeňte, že kompatibilitu s hardwarem si můžete alespoň rámcově ověřit bez nutnosti instalace, a to pomocí živých systémů/live CD (viz [článek](#)) - ale pozor na fakt, že některé živé systémy z licenčních nebo jiných důvodů neobsahují proprietární ovladače nebo firmware (takže pokud vám něco nebude fungovat v živém systému, neznamená to, že to nepůjde rozběhnout po instalaci).

Jakou distribuci zvolit

Seznam distribucí pro výběr naleznete níže. Jakou distribuci zvolit? To záleží na vašich požadavcích. Chcete do GNU/Linuxu rychle proniknout, máte dost času, trpělivosti a trochu nadšenecké a kutilské povahy? Zvolte nějakou distribuci pro pokročilejší uživatele. Chcete raději přítulné prostředí, které se snadno spravuje? Nechcete do GNU/Linuxu proniknout nebo chcete pronikat postupně? Zvolte distribuci vhodnou pro začátečníky. Pokud se nemůžete rozhodnout, klidně jich vyzkoušejte více.

Pár praktických rad k výběru distribuce

Osobně doporučuji dobře zvážit eventuelní změnu distribuce v začátcích (po aklimatizaci to už problém nebývá). Někteří lidé mívají tendenci prosazovat svoji oblíbenou distribuci a radit začátečníkovi, když žádá o pomoc, aby přešel právě na tu jejich. Není dobré takové rady následovat, protože přechod na jinou distribuci může být v začátcích lehce matoucí. Naopak, pokud zjistíte, že vám distribuce opravdu nevyhovuje, a rádi byste zkusili jinou, učiňte tak. Je to rozhodně lepší než opustit GNU/Linux kvůli tomu, že se vám nezamlouvá jedna distribuce.

Druhou, možná ještě podstatnější radou, je dát si pozor na dobu vydání dané verze distribuce. Může se stát, že natrefíte na starou verzi distribuce, ať už v knihkupectvích, kde mohou některé distribuce přežít řadu let, ačkoliv nové verze vychází třeba každých šest měsíců, nebo na určitých serverech, kde z nějakého důvodu nebyla provedena aktualizace. Starým verzím doporučuji se obloukem vyhnout (na novějších počítačích nemusí fungovat, jejich podpora hardwaru bude omezená, nemusí k nim už být k dispozici aktualizace a přicházeli byste o všechny nové vlastnosti, které jsou v novějších verzích).

Stejně tak však varuji před horkými brambory, tedy distribucemi vydanými v průběhu posledních několika týdnů. Nestává se to zase až tak často, ale někdy se nepodaří nalézt všechny chyby a některé vážnější v distribuci zůstanou. Já doporučuji pro jistotu tak zhruba měsíc po vydání nové verze počkat, pak prověřit poznámky k vydání (relase notes, errata, apod.), kde naleznete informace o známých chybách.

Jak zjistíte, která verze je nejnovější, popřípadě kdy byla vydána? K tomu můžete využít buď oficiální

webové stránky distribuce, nebo server [Distrowatch](#), který udržuje komplexní přehled o světě linuxových distribucí.

Distribuce pro běžné uživatele

Ubuntu

[Ubuntu](#) je v současné době nejpoužívanější distribucí zaměřenou na začátečníky a běžné uživatele. Veřejně deklaruje, že je a vždy bude ryze nekomerční, vychází zhruba každého půl roku a je možné si ji nechat zaslat zdarma poštou.

Jednou za dva roky se s dubnového vydání vyloupne LTS (Long Time Support) verze s dlouhou podporou. Pro tu vychází bezpečnostní aktualizace po dobu tří let pro desktopový software a pěti let pro serverový software.

Nemá ještě tolik grafických konfiguračních nástrojů jako jiné distribuce zaměřené na pohodlí uživatelů, ale vyvažuje to ochotná komunita i existence řady podrobných návodů, jak co udělat, z nichž ty nejdůležitější má distribuce přibalené. Jelikož je založena na distribuci [Debian](#), má k dispozici ohromné množství softwaru.

Její instalační médium je současně live CD, takže si uživatel může systém snadno vyzkoušet před instalací.

Poznámka: Existují různé varianty Ubuntu lišící se především v obsahu instalačního CD a v tom, jaký software je nainstalován - ty zahrnují Kubuntu (s KDE místo výchozího Gnome), Xubuntu (s Xfce místo výchozího Gnome), Edubuntu (s výukovým softwarem), atd. Volba kterékoliv z těchto variant vás nijak neomezuje v tom, co do systému můžete nainstalovat později (takže klidně můžete nainstalovat Ubuntu a poté do něj KDE).

Distribuční web	www.ubuntu.com
Český portál	www.ubuntu.cz
Cena	zdarma
Perioda vydávání	vychází každých půl roku (verze s dlouhou podporou jednou za dva roky)
Live CD/DVD	ano

Deriváty Ubuntu

Jelikož je Ubuntu nejpopulárnější distribucí vůbec, není překvapením, že existují i distribuce odvozené z Ubuntu. Mezi tyto distribuce patří například [Linux Mint](#), konzervativní, stabilní distribuce orientovaná na běžného uživatele, která integruje do svého základu některé proprietární komponenty, které musí být do Ubuntu doinstalovány. Pro české či slovenské uživatele může být zajímavá i distribuce [Greenie](#), vyvíjená Stanislav Hoferekem ([srovnání Greenie a Ubuntu](#)).

Skutečnost, že Ubuntu obsahuje již v základu proprietární software, a odkazuje a nabízí další proprietární software po instalaci, se nezamlouvala skalním zastáncům svobodného softwaru. Ti proto přišli s projektem [gNewSense](#), na Ubuntu založené distribuci, ze které je odstraněn veškerý proprietární software a proprietární komponenty.

Mandriva

[Mandriva](#) je distribuce zaměřená na pohodlí a uživatelskou přívětivost. Je tedy vhodná pro začínající a běžné uživatele, ale použít ji mohou samozřejmě i pokročilí. Obsahuje komplexní sadu grafických nástrojů pro správu systému. Má u nás velmi dobré zastoupení, vychází jak v placené verzi (Mandriva Powerpack), tak ve volně stažitelné (Mandriva Free), která neobsahuje některé [proprietární](#) komponenty a vychází dvakrát do roka, na jaře a na podzim. K dispozici je i speciální edice Mandriva One, což je live CD, zralé pro vyzkoušení i instalaci.

Česká knihkupectví mají k dispozici speciální českou verzi Mandrivy s řadou bonusů a velmi kvalitní a rozsáhlou českou příručku. Tato edice je velmi vhodná pro začínající uživatele Linuxu i pro ty, kteří nemají k dispozici rychlé připojení na Internet.

Distribuční web	www.mandrivalinux.com
Český portál	www.mandrivalinux.cz
Cena	Mandriva Linux Free je zdarma stažitelná, Mandriva Powerpack je placená
Perioda vydávání	vychází každých půl roku
Live CD/DVD	ano

OpenSUSE

Vznikající pod taktovkou společnosti Novell, [OpenSUSE](#) je nekomerční variantou distribuce SuSE, distribuce zaměřené na desktop a uživatelskou přívětivost. Obsahuje komplexní ovládací centrum Yast s řadou grafických konfiguračních nástrojů. Čeští uživatelé mají k dispozici komunitní portál (viz níže), kde naleznou diskusní fórum, články a řadu návodů. Distribuci OpenSUSE lze koupit v krabicové verzi s manuálem a e-mailovou instalační podporou.

Poznámka: Česká komunitní podpora je chudší v porovnání s jinými distribucemi z této kategorie.

Distribuční web	www.opensuse.org
Český portál	www.opensuse.cz
Cena	zdarma (existují ale i komerční varianty pro podniky - SLED, SLES)
Perioda vydávání	nepřavidelné
Live CD/DVD	ano

Distribuce pro mírně pokročilé uživatele

Fedora

[Fedora](#) je komunitní distribucí spravovanou firmou Red Hat, která nadále vyvíjí podnikové linuxové řešení (Red Hat Enterprise Linux, který z Fedory vzniká). Fedora je nekomerční, obsahuje některé grafické konfigurační nástroje, takže i začátečník bude mít možnost distribuci pohodlněji používat, i když příkazové řádce se patrně nevyhne. Čeští uživatelé by měli obrátit svou pozornost k českému komunitnímu portálu (viz níže), kde naleznou českou dokumentaci a diskusní fórum.

Distribuční web	www.fedoraproject.org
Český portál	www.fedora.cz
Cena	zdarma (existují ale i komerční varianta pro podniky - RHEL)
Perioda vydávání	půl roku
Live CD/DVD	ano

Distribuce pro pokročilé uživatele

Debian

[Debian GNU/Linux](#) je jednou z nejrozsáhlejších (co do počtu balíčků) a nejstarších (stále žijících) distribucí vůbec. Je určena spíše pokročilejším uživatelům, neboť se v ní mnohé konfiguruje ručně. Debian přibližuje začátečníkům a běžným uživatelům distribuce Ubuntu, která z něj vychází. Debian je jednou z nejpoužívanějších distribucí nasazovaných na servery, i když se samozřejmě dá velmi dobře použít i na desktopu.

Distribuce se člení se do třech větví. Stabilní, která je sice relativně méně aktuální (vychází přibližně každé dva roky), ale, jak její název napovídá, je stabilní a spolehlivá. Jejím opakem je nestabilní větev, která má sice ten nejaktuálnější software, ale ten není důkladně otestován. Jakmile se balíček přidáný do nestabilní větve na svém místě nějakou dobu zahřeje a nikdo nehlásí žádné problémy, putuje do testovací větve. Ta se jednou za čas (každé dva roky) zmrazí a po čase se z ní vyloupne nová stabilní verze.

Distribuční web	www.debian.org
Český portál	www.debian.cz , www.debian-linux.cz
Cena	zdarma
Perioda vydávání	dva roky
Live CD/DVD	neoficiální

CentOS

[CentOS](#) je volně dostupný klon Red Hat Enterprise Linuxu (RHEL), kterému oproti RHEL chybí certifikace i komerční podpora Red Hatu. Je tvořen kompilací ze zdrojových balíčků, které Red Hat nechává veřejně dostupné. Díky tomu je schopen zachovat binární kompatibilitu s RHEL.

Distribuce je, jako RHEL, zaměřena na stabilitu a spolehlivost, což se podepisuje na aktuálnosti balíčků. V oficiálních repositářích obsahuje podstatně méně balíčků než ostatní distribuce, ale tento nedostatek lze řešit přidáním dalších repositářů, jejichž seznam je k dispozici na webu projektu.

Distribuce obsahuje dostatek balíčků, aby byla použitelná na serverech i na desktopech, i když se primárně považuje za distribuci do produkčního, podnikového prostředí, kam se díky důrazu na stabilitu a spolehlivost výborně hodí.

Distribuční web	www.centos.org
Český portál	není
Cena	zdarma

Perioda vydávání	nepravidelná
Live CD/DVD	ano

Gentoo

[Gentoo](#) je zástupce „source based“ distribucí, tedy distribucí, kde si uživatel kompiluje software sám a na míru (za pomoci nástrojů distribuce). Je třeba dodat, že kompilace vyloženě nutná není, protože repositáře Gentoo obsahují i předpřipravené binární balíčky. Vývoj Gentoo neprobíhá po verzích, jako u řady jiných distribucí, ale kontinuálně (rolling release).

Gentoo pomáhá uživatelům ve správě systému jak distribučními nástroji, tak podrobnou dokumentací, díky které se člověk naučí, jak vše v systému funguje. Pokročilým uživatelům tak dává do ruky velmi mocný nástroj, na kterém by si ale začátečník bez tun trpělivosti a volného času s největší pravděpodobností vylámal zuby.

Poznámka: Na Gentoo je založena distribuce [Sabayon](#) ([česká recenze](#) na ABC Linuxu), která poslouží nejen jako live CD (resp. DVD), ale i jako platforma pro ty, kteří by rádi Gentoo, ale nechce se jim kompilovat.

Distribuční web	www.gentoo.org
Český portál	pouze diskusní fórum: forums.gentoo.cz
Cena	zdarma
Perioda vydávání	kontinuální (rolling release)
Live CD/DVD	ano

Arch

Arch Linux je kontinuálně vyvíjená (rolling release) distribuce určená pro pokročilé uživatele. Konfiguruje se ručně, co si v ní člověk nastaví, to má. Je založena na principu KISS, tedy snaží se vše řešit co nejjednodušší cestou. V porovnání s jinými distribucemi je relativně menší, což ovšem kompenzuje AUR, uživatelský repositář, kam přispívají uživatelé svými balíčky. Balíčkování pro Arch Linux je jedno z nejjednodušších vůbec.

Arch Linux je optimalizovaný pro procesory třídy i686 a vyšší (existuje i verze pro 64-bitové procesory), což ji činí o něco rychlejší než jiné (binární) distribuce, které se obvykle snaží zachovat zpětnou kompatibilitu i se staršími procesory.

Distribuční web	www.archlinux.org
Český portál	www.archlinux.cz
Cena	zdarma
Perioda vydávání	kontinuální (rolling release)
Live CD/DVD	pouze neoficiální

Kam dál

- [Jak si GNU/Linux opatřit](#)
- [Jak GNU/Linux vyzkoušet](#)

- [Jak GNU/Linux nainstalovat](#)

Zdroje a odkazy

- LinuxEXPRES, [Distribuce](#) (popis řady distribucí)
- [Jaký Linux si vybrat?](#)

From:

<http://www.poznejlinux.cz/> - **PoznejLinux.cz**

Permanent link:

http://www.poznejlinux.cz/zaklady/vyber_distribuce

Last update: **2011/10/26 17:12**